

МОДЕЛЬ ФОРМУВАННЯ АНГЛОМОВНОЇ ЛЕКСИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ МЕТАЛУРГІВ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ ПРОФЕСІЙНО ОРІЄНТОВАНОГО ГОВОРІННЯ

І. А. Зайченко

Дніпродзержинський державний технічний університет

У статті відображено модель формування англомовної лексичної компетентності у процесі навчання професійно орієнтованого говоріння майбутніх металургів. Наведено та проаналізовано структуру змістового модуля, визначені такі ознаки моделі, як системність, послідовність викладу навчального матеріалу, спрямованість на оволодіння лексичними знаннями та навичками, вміннями вживати лексичні одиниці галузі “Металургія” у професійно орієнтованому говорінні.

Ключові слова: модель навчання, лексична компетентність, професійно орієнтоване говоріння, студенти металургійних спеціальностей.

И. А. Зайченко. Модель формирования англоязычной лексической компетентности у будущих металлургов в процессе обучения профессионально ориентированному говорению.

В статье представлена модель формирования англоязычной лексической компетентности в процессе обучения профессионально ориентированному говорению будущих металлургов. Приведена и проанализирована структура смыслового модуля, определены такие признаки модели, как системность, последовательность изложения учебного материала, направленность на овладение лексическими знаниями и навыками, умениями употреблять лексические единицы отрасли “Металлургия” в профессионально ориентированном говорении.

Ключевые слова: модель обучения, лексическая компетентность, профессионально ориентированное говорение, студенты металлургических специальностей.

I. A. Zaichenko. Model of the formation English lexical competence in professionally oriented speaking of the future metallurgists.

The article deals with the model of the formation English lexical competence in professionally oriented speaking of the future metallurgists. The structure of the semantic module is presented and analyzed. Defined such model features as: regularity, the sequence of presentation educational material aimed at the mastering lexical knowledge and skills, abilities to use lexical items industry “Metallurgy” in professionally oriented speaking.

Keywords: learning model, lexical competence, professionally oriented speaking, students of metallurgical specialties.

Перед вищими навчальними закладами постає завдання підготовки фахівців нового рівня, високоерудованих, мобільних, здатних швидко реагувати на зміни ситуації на ринку праці, готових до усвідомленого, самостійного і неперервного самовдосконалення. Навчання професійно орієнтованого говоріння взагалі та формування англомовної лексичної компетентності зокрема є важливим компонентом підготовки майбутніх спеціалістів галузі “Металургія”, здатних спілкуватися мовою спеціальності та представляти Україну на міжнародному рівні.

Питання формування англомовної лексичної компетентності знайшло своє відображення у дослідженнях багатьох науковців: В. Борщовецької [1], Т. Веперевої [2], С. Егорової [3], Н. Каверіної [5], М. Левіса [12], І. Липської [7], О. Мірошніченко [8], Ю. Семенчука [10] та ін. Визначено поняття англомовної лексичної компетентності, розглянуто етапи та принципи її формування відносно студентів мовних і немовних спеціальностей, розроблено підсистеми

вправ, зазначено принципи та критерії добору професійно орієнтованої лексики. Однак аналіз останніх досліджень і публікацій показав, що питання навчання лексики галузі “Металургія” й здатності вживати її у говорінні майбутніх металургів не було предметом дослідження вітчизняних і зарубіжних методистів.

Метою статті є опис зазначеної моделі, її ознак та етапів навчання лексики у професійно орієнтованому говорінні майбутніх металургів. У цій статті під моделлю в широкому смислі слова розуміємо “роз’яснення викладачем технології навчання відносно конкретних цілей та мети роботи, безпосередня ланка для передачі уявлення про навчальну діяльність на науково-емпіричному рівні, штучно створений об’єкт, який полегшує процес отримання інформації” [7].

Організаційними формами навчання дисципліни “Іноземна мова за професійним спрямуванням (англійська)” у вищих навчальних закладах освіти є кредитно-модульна та модульно-рейтингова системи, впроваджені з метою інтеграції України до єдиного європейського простору. Досліджуючи шляхи найбільш раціональної організації навчального процесу для навчання лексики галузі “Металургія”, необхідно звернутися до такої важливої методичної категорії, як “змістовий модуль”. Під цим поняттям розуміють самостійну, логічно і структурно завершену інформаційну одиницю, сполучену з іншими інформаційними одиницями, яка має власне цільове і методичне забезпечення, спрямоване на формування необхідних знань, умінь та навичок у певному відрізку навчального часу, і яка завершується певною формою контролю [10]. Одиницею організації навчального процесу змістового модуля є навчальний модуль, який є сукупністю навчальних елементів. Структура навчального модуля містить аудиторну, самостійну роботу студентів і модульну контрольну роботу. Відповідно до Державного стандарту базової та повної середньої освіти від 2004 року рівень володіння іноземною мовою випускників шкіл має відповідати рівню B1+ [4]. За рекомендаціями Ради Європи мінімальна допустима кількість годин, що забезпечує перехід на наступний рівень за міжнародною шкалою, становить 200 астрономічних або 270 академічних годин. Для підготовки спеціалістів галузі “Металургія” у Дніпродзержинському державному технічному університеті (ДДТУ) МОН виділяє 288 годин, тобто по закінченню курсу студенти мають оволодіти англійською мовою на рівні B2. Вивчення англійської мови за професійним спрямуванням у ДДТУ розпочинається у третьому семестрі, на цю дисципліну відведено 108 годин – 36 аудиторної і 72 години самостійної роботи.

Таблиця 1

Розподіл навчального часу за темами і видами занять з урахуванням часу з дисципліни “Іноземна мова професійного спрямування (англійська)” студентів напряму “Металургія”

Номер теми	Назва теми	Всього годин	Практичні заняття, год.	Самостійна робота, год.
СЕМЕСТР ТРЕТІЙ				
Змістовий модуль 1				
Навчальний модуль 1. ПЕРСОНАЛЬНА ІДЕНТИФІКАЦІЯ				
Тема 1.	<i>Metallurgy as a science</i>	27	9	18
Тема 2.	<i>Types of metals</i>	27	9	18
Всього:		54	18	36
Навчальний модуль 2. КОНТРАКТИ ТА УГОДИ. ТОВАРИ ТА ПОСЛУГИ				
Тема 3.	<i>Heat treatment of metals</i>	27	9	18
Тема 4.	<i>Corrosion and mettals protection</i>	27	9	18
Всього:		54	18	36
Всього за семестр:		108	36	72

Модель розроблялася на основі другого навчального модуля “Контракти та угоди. Товари та послуги”, в рамках якого вивчаються теми “Heat treatment of metals” та “Corrosion and metal protection”, але завдяки її циклічному характеру вона підходить для всіх навчальних модулів дисципліни “Іноземна мова за професійним спрямуванням (англійська)”. По завершенню курсу студенти мають оволодіти англійською мовою на рівні B2 [4]. Всього на навчальний модуль у ДДТУ відводиться 18 годин аудиторних занять (АЗ) та 36 годин для самостійної роботи (СР), що має цілісний характер у створеній моделі і передбачає інтеграцію аудиторних занять і самостійної роботи. Вивчення теми “Heat treatment of metals” розраховане на 9 АЗ та 18 годин СР; у рамках цього часу була розроблена модель формування англомовної лексичної компетентності майбутніх металургів у процесі навчання професійно орієнтованого діалогічного мовлення. На тему “Corrosion and metal protection” також відводиться 9 АЗ та 18 годин СР. На базі зазначеної теми розроблено модель формування англомовної лексичної компетентності майбутніх металургів у процесі навчання професійно орієнтованого монологічного мовлення.

На заняттях з англійської мови необхідно навчати чотирьох видів мовленнєвої діяльності: читання, письма, говоріння та аудіювання. На навчання професійно орієнтованого говоріння відводиться одна четверта всього часу на аудиторних заняттях. У кожному навчальному модулі відводиться 18 годин АЗ або 9 занять тривалістю 120 хвилин кожне, тобто навчання професійно орієнтованого говоріння присвячено до 30 хвилин на кожному аудиторному занятті.

Основними параметрами моделі є: об’єкт вивчення, суб’єкти навчання, мета навчання, очікуваний результат навчання, навчальна дисципліна, поетапна реалізація моделі навчання, засоби навчання, об’єкти контролю, реалізація моделі у системі навчання [5].

Об’єктом вивчення є навчання професійно орієнтованого говоріння з використанням лексичних одиниць галузі “Металургія”. Суб’єктами навчання є студенти 2 курсу освітньо-кваліфікаційного рівня “бакалавр”, які навчаються у ВТНЗ за напрямками підготовки: 6.050401 “Металургія”, 6.050402 “Ливарне виробництво”, 6.050504 “Зварювання”. Мета навчання – сформуванню англомовну лексичну компетентність у професійно орієнтованому говорінні майбутніх металургів. Очікуваний результат навчання – досягнення рівня B2 Vantage. Модель створюється у межах дисципліни “Іноземна мова за професійним спрямуванням (англійська)”. Засобами навчання є автентичні тексти, інформаційні джерела, підручники галузі “Металургія”, а також вправи і завдання з використанням інтерактивних прийомів. Об’єктами контролю є знання студентами термінологічної лексики та навички і вміння її використовувати в процесі усної комунікації. Розроблена модель організації навчання лексики не лише спрямована на формування англомовної лексичної компетентності у продуктивному виді мовленнєвої діяльності, а й передбачає контроль рівня її сформованості: 1) поточний (здійснюється у ході вивчення конкретної теми); 2) рубіжний (охоплює знання лексики та вміння її використовувати в межах тем певного модуля) і 3) підсумковий (реалізується після завершення певного ступеня навчання іноземної мови). У рамках розробленої моделі здійснюється поточний контроль наприкінці кожного практичного заняття та рубіжний контроль у формі модульної контрольної роботи.

Ключовими ознаками розробленої моделі є системність, послідовність викладу навчального матеріалу, спрямованість на оволодіння лексичними знаннями та навичками, вміннями вживати лексичні одиниці галузі “Металургія” у професійно орієнтованому говорінні.

Системність моделі полягає у побудові системи взаємопов’язаних дій, спрямованих на організацію та освоєння лексики для комунікації у ситуаціях професійного спрямування. При розробці моделі формування англомовної лексичної компетентності у професійно орієнтованому говорінні було враховано специфіку навчання дисципліни “Іноземна мова за професійним спрямуванням (англійська)” для студентів освітньо-кваліфікаційного рівня

“бакалавр” напряму підготовки “Металургія”, мету навчання, психологічні, педагогічні, лінгвістичні та методичні передумови навчання суб’єктів дослідження, етапність та принципи формування англійської лексичної компетентності у професійно орієнтованому говорінні, а також відбір змісту відповідних навчальних матеріалів. Передбачувані заходи передбачають дослідження шляхів найбільш раціонального структурування лексичного матеріалу, призначеного для комунікативних цілей, формування тематичного мінімуму лексичних одиниць фахового спрямування, розробку комплексу навчальних матеріалів, побудованих за модульною системою.

Послідовність викладу навчального матеріалу є важливою при формуванні англійської лексичної компетентності. Розміщення матеріалу має відповідати фактичній черговості його опрацювання, від простого до складного [7]. Формування англійської лексичної компетентності у процесі навчання професійно орієнтованого говоріння відбувається у чотири етапи: підготовчий, рецептивно-репродуктивний, рецептивно-продуктивний та продуктивний. Розглянемо кожен із зазначених етапів.

На *підготовчому етапі* студенти накопичують інформацію, прослуховують інтерактивну лекцію за темою заняття для поновлення знань з фаху; ознайомлюються з типовими ситуаціями професійного спрямування; вчать розпізнавати форму слова або словосполучення на основі використання графічних опор; читають та прослуховують тексти з автентичних джерел відповідної тематики; виконують вправи на імітацію, називання та ідентифікацію лексичних одиниць.

На *рецептивно-репродуктивному* етапі навчають вживати лексику галузі “Металургія” на рівні фрази та створювати діалогічні єдності. Вправи сприяють автоматизації лексичної навички: конструювання висловлювань з використанням термінологічної лексики відповідної тематики; вибір одиниць із семантичного простору згідно із задумом висловлювання; активізація лексики галузі “Металургія” на рівні речення; пошук релевантної інформації у різних автентичних фахових джерелах для поглиблення спеціальних знань і самостійного засвоєння значень професійних термінів [12].

На *рецептивно-продуктивному* етапі виконуються вправи на об’єднання діалогічних єдностей у мікродіалоги (відтворення мікродіалогу з застосуванням прийому “доповнення реплік діалогу”; формулювання запитань і відповідей із використанням зразка мовлення; створення мікродіалогу за ситуацією, аналогічною діалогу-зразку з опорою на фото, ключові слова, функціональну схему; розвиток уміння аналізувати та презентувати професійну інформацію, створюючи власні мікродіалоги; та на побудову мікромонологів (використання графічних опор, логіко-синтаксичних схем, ключових слів та словосполучень, плану висловлювання тощо).

Завершальним є *продуктивний етап*. Формування англійської лексичної компетентності в діалогічному мовленні студентів передбачає навчання веденню діалогів різних функціональних типів (діалог-розпитування, діалог-домовленість, діалог-обмін думками / враженнями, діалог обговорення / дискусія). Необхідно створити власний діалог за темою заняття, спираючись на набуті вміння, висловлювати задоволення / незадоволення з приводу якості наданих послуг, аргументувати фактично свої претензії; доводити, що ваші товари чи послуги є конкурентоспроможними. Навчання професійно орієнтованого монологічного мовлення полягає у створенні власних монологічних висловлювань різних функціонально-смыслових типів (опис, розповідь, повідомлення, міркування, роздум). Вправи складаються з комунікативного завдання викладача та висловлювання студента, в них не використовуються опори. Комунікативне завдання мотивує висловлювання студента, спонукає його до участі в іншомовній діяльності та визначає межі висловлювання.

Спрямованість на оволодіння лексичними знаннями та навичками, вміннями вживати лексичні одиниці галузі “Металургія” у професійно орієнтованому говорінні майбутніх металургів ґрунтується на принципах: професіоналізації змісту навчання (лексика має

професійне спрямування); свідомості (усвідомлене вживання лексичних одиниць галузі “Металургія” у говорінні) та функціональності (передбачає циклічний повтор мовленнєвих функцій та поетапне відпрацювання лексичного матеріалу, незалежно від теми заняття).

В рамках навчального модуля 2 за темою “Heat treatment of metals” проводиться п’ять аудиторних занять (9 год.): перше – четверте (по 2 год.), п’яте – контрольне (1 год.). На самостійну роботу виділено 18 годин: після першого – третього заняття (по 4 год.), четвертого (6 год.):

– перше аудиторне заняття (2 год.) містить коротку інформацію про процеси термічної обробки металів, призначену для поновлення попередніх набутих знань з фаху. Перед студентами постає мета – ознайомитися із професійною темою, відбувається первинне орієнтування щодо її предмета;

– друге аудиторне заняття (2 год.) спрямоване на продукування діалогічних єдностей; навчання об’єднувати зразки мовлення рівня фрази у понадфразову єдність; формування автоматизмів оперування лексичними одиницями галузі “Металургія”;

– третє аудиторне заняття (2 год.) передбачає навчання укладанню мікродіалогів з використанням графічних та вербальних опор, активізацією лексичних одиниць галузі “Металургія” у мовленні; розвиток умінь аналізувати і презентувати інформацію у комунікативних ситуаціях професійного спрямування;

– четверте аудиторне заняття (2 год.) має на меті навчити студентів вести діалоги різних функціональних типів;

– п’яте аудиторне заняття (1 год.) – контроль набутих лексичних знань та вмінь вживати термінологічну лексику галузі “Металургія” у професійно орієнтованому діалогічному мовленні, створення власного діалогу за темою заняття.

Під час виконання самостійної роботи (18 год.) студенти продовжують вивчення термінологічної лексики галузі “Металургія”, шукають додаткову фахову інформацію, виконують індивідуальне завдання (презентація продукції власної фірми у формі діалогу), спираючись на засоби інтерактивного навчання. Переважна більшість вправ для самостійної роботи спрямована на формування лексичних знань та навичок, умінь використовувати набути знання у процесі здійснення професійно орієнтованого діалогічного мовлення.

Викладене вище можна представити у таблиці:

Таблиця 2

Структура навчального модуля 2 за темою “Heat treatment of metals” із формування у майбутніх металургів англomовної лексичної компетентності у процесі навчання професійно орієнтованого діалогічного мовлення

Тема	Тип заняття	Зміст заняття	Етап	Контроль
HEAT TREATMENT OF METALS	A3 1 2 год	<ul style="list-style-type: none"> ознайомлення з темою заняття; семантизація та пошук відповідних фахових термінів галузі “Металургія” у рідній мові; парне та групове виконання вправ на імітацію, називання та ідентифікацію лексичних одиниць для актуалізації фонових знань; формування навички розпізнавати форму слова або словосполучення на основі використання графічних опор 	Підготовчий	Поточний
	CP 1 4 год	<ul style="list-style-type: none"> виконання студентами вправ підготовчого етапу та їх взаємо- або самоперевірка за ключем; пошук релевантної інформації у автентичних фахових джерелах з метою поглиблення фахових знань та англійських термінів галузі “Металургія” 		

Продовження табл. 2

HEAT TREATMENT OF METALS	A3 2 2 год	<ul style="list-style-type: none"> • підстановка лексичних одиниць за їх значенням у зразок мовлення на рівні діалогічної єдності; • продукування діалогічних єдностей, у межах яких реалізуються мовленнєві наміри; • формування та вдосконалення лексичних навичок мовлення в комунікативних ситуаціях, аналогічних ситуації діалогу-зразка на рівні діалогічної єдності 	Рецептивно-репродуктивний	Поточний
	CP 2 4 год	<ul style="list-style-type: none"> • виконання вправ з використанням графічних опор; • добір термінологічної лексики, необхідної для підготовки повідомлень, складання вокабуляру; • опрацювання додаткових завдань з метою поглибленого засвоєння лексичного матеріалу 		
	A3 3 2 год	<ul style="list-style-type: none"> • повторення та подальше тренування термінологічної лексики шляхом виконання вправ на згортання або розширення, пошуку дефініцій або коментування значень термінів з наведенням прикладів; • активізація термінологічної лексики під час дискусій на теми, які вивчаються, відтворення послідовності ключових моментів мікродіалогу-зразка та знаходження відповідних реплік; • розвиток умінь перифразування; • прогнозування подальшого перебігу діалогу; • формулювання запитань і відповідей з використанням зразка мовлення 	Рецептивно-продуктивний	Поточний
	CP 3 4 год	<ul style="list-style-type: none"> • створення мікродіалогу за ситуацією, аналогічною діалогу-зразку з опорою на фото, ключові слова, функціональну схему та з використанням лексики галузі “Металургія”; • формування та вдосконалення лексичних навичок у ситуаціях, аналогічних ситуації діалогу-зразка на рівні мікродіалогу; • пошук додаткових автентичних матеріалів та укладання вокабуляру (для підготовки діалогу щодо продажу / купівлю товару чи надання / отримання послуг); • аналіз та самокорекція виконаних завдань в аудиторний час 		
	A3 4 2 год	<ul style="list-style-type: none"> • створення власного діалогу за темою з використанням студентами лексичних одиниць галузі “Металургія”, з опорою на набуті вміння висловлювати пропозицію, поступатися, доходити згоди, оцінювати ситуацію тощо 	Продуктивний	Поточний
	CP 4 6 год	<ul style="list-style-type: none"> • самоаналіз своїх навчальних досягнень; • підготовка до рубіжного контролю: повторення термінологічної лексики галузі “Металургія” та вдосконалення умінь правильно її вживати 		
	A3 5 1 год	<ul style="list-style-type: none"> • проведення рубіжного контролю для визначення рівня знань студентів термінологічної лексики галузі “Металургія” та умінь її використовувати в діалогічному мовленні 		Рубіжний

Наступним кроком формування англійської лексичної компетентності у професійно орієнтованому говорінні є навчання монологічного мовлення в рамках теми “Corrosion and metal protection”. Оскільки спілкування є діалогічним по суті, вважаємо за доцільне навчати

монологічному мовленню після діалогічного. Проводиться п'ять аудиторних занять (9 год.): перше–четверте (по 2 год.), п'яте – контрольне (1 год.). На СР виділено 18 годин: після першого–третього заняття по 4 год., четвертого – 6 год.:

– перше аудиторне заняття (2 год.) має мотиваційний характер. Викладач проводить лекцію за темою “Corrosion and metal protection” – розшифровує основні термінологічні поняття, розповідає про типи корозії й види захисту металів, тобто поновлює фахові знання студентів за темою;

– на другому аудиторному занятті (2 год.) відбувається навчання студентів об'єднувати зразки мовлення рівня фрази у понадфразову єдність – семантично обумовлене комбінування слів та словосполучень. Це вправи рецептивно-репродуктивного етапу на приєднання та об'єднання структурно однотипних і різнотипних зразків мовлення. Під час заняття вирішуються завдання відображення професійної лексики у мові та формування автоматизмів оперування з цими лексичними одиницями;

– на третьому аудиторному занятті (2 год.) студенти вчать будувати мікромонологи – висловлювання понадфразового рівня. Це рецептивно-продуктивні вправи з використанням графічних опор, логіко-синтаксичних схем, ключових слів та словосполучень, плану висловлювання;

– на четвертому аудиторному занятті (2 год.) студенти створюють власні монологічні висловлювання текстового рівня різних функціонально-сміслових типів мовлення. Вправи належать до продуктивного етапу навчання, складаються з комунікативного завдання викладача та висловлювання студента, в них не використовуються опори;

– п'яте аудиторне заняття (1 год.) є підсумковим і завершується тестом або модульною контрольною роботою – рубіжним контролем. Опрацювання закінчується груповим обговоренням ефективності запропонованих вправ і їх вдосконалення.

Таблиця 3

Структура навчального модуля 2 за темою “Corrosion and metal protection” із формування у майбутніх металургів англомовної лексичної компетентності у процесі навчання професійно орієнтованого монологічного мовлення

Тип заняття	Зміст заняття	Етап	Контроль
АЗ 1 2 год	<ul style="list-style-type: none"> коротка лекція за темою з метою поновлення фахових знань; формування навички ідентифікувати та семантизувати, групувати та трансформувати терміни галузі “Металургія”; вправи на відпрацювання різних операцій на функціонування лексичної навички 	Підготовчий	Поточний
СР 1 4 год	<ul style="list-style-type: none"> активізація попередніх фахових знань за темою заняття, засвоєння нових лексичних одиниць; укладання вокабуляру; виконання додаткових вправ на імітацію, називання та ідентифікацію лексичних одиниць; 		
АЗ 2 2 год	<ul style="list-style-type: none"> конструювання висловлювань на рівні фрази і понадфразової єдності (ПФЄ) з використанням студентами термінологічної лексики відповідної теми; об'єднання та приєднання зразків мовлення рівня фрази у ПФЄ; вправи на вибір одиниць із семантичного простору згідно із задумом висловлювання 		

Продовження табл. 2

CORROSION AND METAL PROTECTION	CP 2 4 год	<ul style="list-style-type: none"> пошук релевантної інформації у різних автентичних фахових джерелах для поглиблення спеціальних знань і самостійного засвоєння значень англійських термінів галузі “Металургія”; активізація термінологічної лексики у ситуаціях, побудованих на основі текстового матеріалу на рівні речення і ПФЄ 	Рецептивно-репродуктивний	Поточний
	A3 3 2 год	<ul style="list-style-type: none"> розвиток вміння вживати англійські терміни галузі “Металургія” в усному мовленні на рівні речення та будувати мікромонологи з опорою на графічну інформацію; коментування інформації у монологічній формі з використанням термінологічних ЛО, вербальних і зображальних опор; створення мікромонологу за ситуацією, аналогічною монологу-зразку з опорою на фото, ключові слова, функціональну схему 	Рецептивно-продуктивний	Поточний
	CP 3 4 год	<ul style="list-style-type: none"> підготовка презентації власного продукту за темою (підбір термінологічної лексики, необхідної для підготовки монологічного повідомлення); активізація англійської лексики галузі “Металургія” в монологічному мовленні та самостійний пошук додаткової лексичної й фактологічної інформації у різних джерелах з проблематики заняття 	Рецептивно-продуктивний	Поточний
	A3 4 2 год	<ul style="list-style-type: none"> створення власного монологічного висловлювання – презентації товару чи послуги, релевантної теми “Corrosion and metal protection”; продукування доповіді в монологічній формі – виступ на конференції, присвяченій темі “Corrosion and metal protection” 	Продуктивний	Поточний
	CP 4 5 год	<ul style="list-style-type: none"> повторення термінологічної лексики у процесі самостійного виконання вправ; 		
		<ul style="list-style-type: none"> самоаналіз навчальних досягнень та виконання завдань з метою поглибленого засвоєння лексичного матеріалу; підготовка до рубіжного контролю 		
	A3 5 1 год	<ul style="list-style-type: none"> Проведення рубіжного контролю для визначення рівня знань студентів термінологічної лексики та умінь її використовувати в монологічному мовленні (тест або модульна контрольна робота) 		Рубіжний

Отже, модель формування англомовної лексичної компетентності має такі ознаки, як: системність, послідовність викладу навчального матеріалу та спрямованість на оволодіння лексичними знаннями та навичками, вміннями вживати лексичні одиниці галузі “Металургія” у професійно орієнтованому говорінні. Формування англомовної лексичної компетентності у професійно орієнтованому говорінні майбутніх металургів відбувається у чотири етапи: підготовчий, рецептивно-репродуктивний, рецептивно-продуктивний та продуктивний. Змістовий модуль складається із двох навчальних модулів, передбачає формування у майбутніх металургів англомовної лексичної компетентності як у діалогічному, так і в монологічному мовленні. Модель базується на навчальному модулі 2 “Контракти та угоди. Товари та послуги” і складається з аудиторних занять (18 год.) та самостійної роботи (36 год.). Як впливає з представленої моделі, навчальну діяльність з формування англомовної лексичної

компетентності слід здійснювати на кожному аудиторному занятті шляхом виконання вправ та завдань, щоб студенти оволоділи знаннями фахової лексики та розвинули й удосконалили автоматизми її використання під час виконання мовленнєвих дій. Кількість та обсяг виконання поставлених у вправах завдань може варіюватись залежно від реальних умов навчання та рівня іншомовної підготовки студентів і міцності фонових знань з дисциплін металургійного спрямування.

Перспективою подальших досліджень у цьому напрямку може бути вдосконалення методики формування англомовної лексичної компетентності у процесі навчання професійно орієнтованого говоріння як майбутніх металургів, так і студентів інших технічних спеціальностей.

ЛІТЕРАТУРА

1. Борщовецька В. Д. Навчання студентів-економістів англомовної фахової лексики: дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: спец. 13.00.02 “Теорія та методика навчання: германські мови” / Валентина Дмитрівна Борщовецька. – К., 2004. – 208 с.
2. Вепрева Т. Б. Обучение профессионально ориентированной иноязычной лексике студентов неязыковых специальностей на основе интегрированного курса: дисс. на соиск. учен. степ. канд. пед. наук: спец. 13.00.02 “Теория и методика обучения: германские языки” / Вепрева Татьяна Борисовна. – СПб., 2012. – 182 с.
3. Егорова С. П. Совершенствование лексических навыков говорения студентов языкового вуза: на материале английского языка: дисс. на соиск. учен. степ. канд. пед. наук: спец. 13.00.02 “Теория и методика обучения: германские языки” / Егорова Светлана Петровна. – Махачкала, 2006. – 172 с.
4. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / [наук. ред. укр. видання доктор пед. наук, проф. С. Ю. Николаєва]. – К.: Ленвіт, 2003. – 273 с.
5. Каверіна О. Г. Інтегративний підхід до формування готовності студентів вищих технічних навчальних закладів до професійної комунікації: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня доктора пед. наук: 13.00.04 “Теорія і методика професійної освіти” / Каверіна Ольга Геннадіївна. – К., 2010. – 46 с.
6. Крайнева Н. М. Методика обучения терминологической лексике студентов вузов сельскохозяйственного профиля: на материале немецкого языка: дисс. на соиск. учен. степ. канд. пед. наук: спец. 13.00.02 “Теория и методика обучения” / Крайнева Надежда Михайловна. – Н. Новгород, 2005. – 207 с.
7. Липська І. І. Методика формування франкомовної лексичної компетенції продуктивного усного мовлення у студентів мовних спеціальностей: дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: спец. 13.00.02 “Теорія та методика навчання: германські мови” / Липська Інна Іванівна. – К., 2010. – 324 с.
8. Мірошніченко О. В. Навчання професійної лексики студентів-економістів під час усномовленнєвого спілкування в непрофесійних сферах комунікації (початковий етап, англійська мова): автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: спец. 13.00.02 “Теорія та методика навчання : англійська мова” / О. В. Мірошніченко. – Київ, 1996. – 20 с.
9. Програма з англійської мови для професійного спілкування / Г. Є. Бакаєва, О. А. Борисенко, І. І. Зуєнко та інші. – К. : Ленвіт, 2005. – 119 с.
10. Семенчук Ю. О. Формування англомовної лексичної компетенції у студентів економічних спеціальностей засобами інтерактивного навчання: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: спец. 13.00.02 “Теорія і методика навчання: германські мови” / Семенчук Юліан Олексійович. – Київ, 2007. – 27 с.

11. Шмідт В. В. Етапи формування іншомовної лексичної компетенції студентів немовних спеціальностей / В. В. Шмідт // Вісник ЧДУ ім. Петра Могили. Наукові праці. – 2009. – № 95. Том 108. – С. 141–145.
12. Lewis M. The lexical approach. The state of ELT and way forward / Michael Lewis. – Heinle: Thomson, 2001. – 200 p.
13. McDonough J. Materials and methods in ELT: a teacher's guide / Jo McDonough, C. Shaw. – Oxford: Blackwell publishing, 2003. – 280 p.